

Általános észrevételek az NFT II KOP Természetvédelmi Prioritás intézkedéseinek, műveleteinek ismertetése (3. változat, 2006. 08. 21.) anyaghoz

Az NFT II KOP Természetvédelmi Prioritás intézkedéseinek, műveleteinek ismertetése c. tervezet, 3. Változata c. anyag részletes jól kimunkált munkaanyag, melyen látszik, hogy az egyes fejezeteket az adott szakterület legjobb ismerői írták. A sokféle szerzőből adódó sokféleség azonban zavaró is egyben, mert az egyes témák kidolgozottsága részletessége nem azonos szintű. Így például az élettelen természeti értékekkel foglalkozó rész aránytalanul részletes, ill terjedelmes az élőhelyekkel foglalkozó részhez képest. Nem teljesen azonos az egyes fejezetek szerkezete struktúrája, így például az erdőgazdálkodással foglalkozó rész merőben más mint a többi.

A munkaanyag legfőbb hibájának azt tartom, hogy lajstromszerű, azaz olyan mintha valaki egyszerűen összeírta volna, hogy mire kellene pénz. Nincsenek prioritások, nincsen súlyozás. Fontos lenne, hogy a tervezett, vagy remélt keretösszegnek, legalább a százalékos felosztása megtörténne. Jelenlegi formájában azt a hatást kelti az anyag, hogy az a „művelet” kapja a legtöbb pénzt amiről sokat írtak és nagyon részletes Ez azért is fontos, mert az egyes műveletek tartalmi részei, nagyon különböző nagyságrendű beruházási igényt takarnak (erdei iskolai megfigyelő eszköz – forwarder (erdészeti szállítójármű)).

A mező- és erdőgazdálkodással kapcsolatos résznél érezhető, hogy valamiféle paktum kötött, a némi átfedést jelentő más keretekkel (pl.: EMVA). Morális kérdéseket vet fel, hogy azt az évek óta húzódó problémát, mely abból adódik, hogy a gazdálkodás természetvédelmi korlátozásából származó jövedelem kiesés kompenzálását az illetékes tárca nem tudja megoldani, úgy próbálják ellensúlyozni, hogy meglehetősen tágra nyitják a pályázati lehetőséget a gazdasági célú beruházások előtt. Egy része ezeknek jogos lehet, más részét túlzásnak tartom.

Elfogadhatatlannak tartom, hogy a jogosultak körét nagyon szűkre szabja a tervezet. Lényegében az egész keretet állami szervezeteknek tartja fenn. Ugyan néhány helyen belekerültek az önkormányzatok és a civil szervezetek, itt azonban a tulajdonosi státusz zárja ki az amúgy szóba jöhető csaknem teljes körét. Jó lenne, ha nemcsak területtulajdonosok, hanem esetlegesen a tulajdonossal bérleti szerződéses jogviszonyban álló szervezetek is pályázhatnak.

A munkaanyagban felhozott nagy fejezetek (műveletek) nagy részével egyet értünk, viszont nem tartjuk elfogadhatónak az erdei iskolás részt. Nem tartom

szerencsésnek, hogy a természetvédelem ismeretterjesztéssel, környezeti neveléssel foglalkozó feladataiból az erdei iskola ügyet kiemeli a program. A környezeti nevelésnek számos formája létezik. Az erdei iskola, kétségkívül fontos de csak egy eleme ennek a témának. Jobb lenne, ha „Természetvédelmi bemutatóhelyek és környezeti nevelési bázisok (oktatóközpontok) infrastrukturális fejlesztése” lenne a címe. Annál is inkább, mert az erdei iskola infrastruktúra más célokat is szolgál (nyári táborok, szakvezetés, osztálykirándulások fogadása, továbbképzések, stb.) Valójában a különböző szervezetek által fenntartott, bázisok az évnek csak egy nagyon kicsi szakaszában fogadnak erdei iskolás csoportokat. Furcsának tartom az Erdei Iskola Program illetve az azt működtető KÖNKOMP munkájának részletes taglalását, miközben tudjuk, hogy a program a KÖNKOMP leépítésével, majd megszüntetésével lényegében megszűnt. A kormányzat elvonta a forrásait. Lényegében két éve már nem él a program. Egyedül a KOKOSZ-hoz átmenekített minősítési rendszer működik. Nagyon rövid idő alatt sok pénz áramlott ebbe a műfajba s ez sokkal rosszabb volt, mintha tartósan kevesebb pénz jutott volna az erdei iskola ügynek. Furcsa számomra, hogy míg a többi fejezet meglehetősen szakszerűséggel és kitekintéssel indokolja az adott fejezet fontosságát ez a rész lényegében a mára már megszüntetett KÖNKOMP tevékenységét taglalja. A KÖNKOMP tevékenységének egyik nagy eredménye, hogy feltárta az erdei iskolázással foglalkozók sokszínű táborát. Jelen munkaanyag elfelejti, hogy erdei iskolai szolgáltatással nemcsak az NP-k, erdőgazdaságok, hanem magánvállalkozások, gazdasági társaságok és civil szervezetek, de önkormányzati intézmények is foglalkoznak. Kétségkívül vannak olyan részei az országnak, ahol a NP igazgatóságok élen járnak a környezeti nevelésben, de akad olyan térség is, ahol civilek, vagy egyéni vállalkozók viszik el a prímet. Véleményem szerint nem kellene erőltetni, hogy a NPI-k afféle régiós központok legyenek, szerintem hagyni kellene, hogy a különböző környezeti neveléssel foglalkozó szervezetek saját maguk dönthessék el, hogy kivel és milyen módon kívánnak együttműködni, összefogni. Nem világos az anyagból, hogy a szolgáltatást nyújtókat, vagy az azt igénybevevőket kívánják támogatni. Értelemszerűen az a javaslatom, hogy ezt a fejezetet dolgozzák át és az erdei iskolázást is magába foglaló, de a környezeti nevelés általánosabb, a módszerek és a fejlesztési lehetőségek terén is szélesebb tartalmat jelenítsenek meg. Ebben a témában különösen fontosnak tartom, hogy a kedvezményezettek körébe a mindenféle szereplő beleférjen, aki a témával igazolhatóan foglalkozik, ill. az adott szolgáltatást nyújtja. Ne legyen feltétel az infrastruktúra tulajdonlása, hiszen sok olyan szolgáltató van, aki programját bérelt infrastruktúrában, ill. együttműködési szerződéssel valósítja meg.

Gyöngyössy Péter